

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum alij præter Christum illo baptismo debuerint baptizari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

signorum, & suam & Ioannis doctrinam confirma-
uit. Si autem Ioanes signa fecisset, homines ex equo
Ioanni & Christo attendissent: & ideo vt homines
principaliter Christo intenderent, nō est datū Ioan-
ni, vt faceret signum: iudeis tñ quarentibus quare
baptizaret, confirmavit suum officium auctoritate
scripturas, dicens, Ego vox clamantis in deserto &c.
vt dicitur Ioan. 2. Ipsi etiam austeritas vite, eius offi-
cium commendabat, quia vt Chrysol. * dicit su-
per Matth. mirabile erat in humano corpore tan-
tam patientiam videre.

AD TERTIVM dicendum, quod baptismus Ioan-
nis nō fuit ordinatus a Deo, nisi ut modico tempo-
re duraret, propter causas prædictas. † Et ideo non
fuit commendatus aliquo præcepto communiter
edito in sacra scriptura, sed familiari quadam reue-
larione Spiritus sancti, ut dictum est. *

ARTICVLVS IIII.

Vtrum in baptismo Ioannis, gra-
tia daretur.

AD TERTIVM sic proceditur.
Videtur q̄ in baptismo Ioan-
nis gratia daretur. Dicitur enim
Marci 1. Fuit Ioannes in deserto
baptizans, & prædicans baptismū
pœnitentiæ in remissionem pec-
catorum: sed pœnitentiæ & rem-
issio peccatorum est per gra-
tiam, ergo baptismus Ioannis gra-
tiam conferebat.

¶ 2 Præ. Baptizandi a Ioanne cō-
fitebantur peccata sua, ut habet
Matthæ. 3. & Marci 1. sed con-
fessio peccatorum ordinatur ad
peccatorum remissionem, quæ
fit per gratiam, ergo in baptismo
Ioannis, gratia conferebatur.

¶ 3 Præ. Baptismus Ioannis p-
pinquior erat baptismo Christi,
quàm circumcisio: sed per circum-
cisionem remittebatur peccatum
originale: quia, ut * Beda dicit, idē
salutiferæ curationis auxilium cir-
cuncisio in lege contra originalis
peccati vulnus agebat, quod
nunc baptismus agere reuelatæ
gratiæ tempore consuevit. ergo
multo magis baptismus Ioannis
remissionem peccatorum ope-
rabatur, quod sine gratia fieri
non potest.

SED CONTRA est, quod Mat. 3.
dicitur, Ego quidem baptizo uos
in aqua in pœnitentiā, Quod
exponens Gregor. * in quadam
Homil. dicit, Ioannes non in spi-
ritu, sed in aqua baptizat, quia
peccata soluere non ualebat; sed
gratia est à Spiritu sancto, & per
eam peccata tolluntur. ergo bap-
tismus Ioannis gratiam nō con-
ferebat.

RESPON. Dicendum, quod sicut
dictum est, * tota doctrina, & o-
peratio Ioannis preparatoria erat
ad Christum: sicut ministri & in-
ferioris artificis est preparare ma-

teriam ad formam, quam inducit
principalis artifex. Gratia autem
conferenda erat hominibus per
Christum, secundum illud Ioann.
primo. Gratia & veritas per Iesum
Christum facta est. Et ideo bap-
tismus Ioannis gratiam non confe-
rebat, sed solum ad gratiam præ-
parabat tripliciter. Vno quidem
modo, per doctrinam Ioannis in-
ducentem homines ad fidē Chri-
sti. Alio modo, assuefaciendo ho-
mines ad ritum baptismi Christi.

Tertio modo, per pœnitentiā,
preparando homines ad suscipiē-
dum effectum baptismi Christi.

AD PRIMVM ergo dicendum,
quod in illis verbis (ut Beda di-
cit) potest intelligi duplex bap-
tismus. Vnus quidem, quem Ioan-
nes baptizando conferebat, qui
dicitur baptismus pœnitentiæ: quæ
scilicet ille baptismus erat quod-
dam induciuum ad pœnitentiā,
& quasi quædam proestatio, quæ
profitebantur homines se pœni-
tentiā acturos. Alius autem est baptismus Christi
per quem peccata remittuntur, quem Ioannes dare
non poterat: sed solum prædicabat, dicens, Ille nos
baptizabit in Spiritu sancto. Vel potest dici, quod præ-
dicabat baptismum pœnitentiæ, id est, inducentem
ad pœnitentiā: quæ quidem pœnitentiā ducit ho-
mines in remissionem peccatorum. Vel potest dici,
quod per baptismum Christi, vt Hiero. dicit, * gratia
datur, quæ peccata gratis dimittuntur: quod autem
consumatur per sponsum, initiatur per parany-
phum, scilicet per Ioannem. Vnde dicitur, quod
baptizabat, & prædicabat baptismum pœnitentiæ
in remissionem peccatorum, non quia hoc ipse
perficeret, sed quia preparando ad hoc homines
disponebat.

AD SECVNDVM dicendū, quod illa confessio pec-
catorum non fiebat ad remissionem peccatorum
statim per baptismum Ioannis exhibendam: sed con-
sequendam per pœnitentiā consequentem, &
per baptismum Christi, ad quem pœnitentiā illa
preparabat.

AD TERTIVM dicendum, quod circumcisio institu-
ta erat ad remediū originalis peccati: sed baptismus
Ioannis ad hoc non erat institutus, sed solum erat
preparatorius ad baptismum Christi, ut dictum est. *

Sacramenta autem ex vi institutionis, suum ha-
bent effectum.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum alij præter Christum, baptismo
Ioannis baptizari debuerint.

AD QVARTVM sic procedit.
Videtur q̄ baptismo Ioan-
nis solus Christus debuerit bap-
tizari: quia sicut dictum est, * ad
hoc Ioannes baptizauit, ut Chri-
stus baptizaretur, sicut August. †
dicit super Ioannem: sed qd̄ est
proprium Christo, non debet aliis
conuenire. ergo
nulli alij debuerunt illo baptismo baptizari.

¶ 2 Præ. Quicumque baptizatur, aut accipit aliquid
Tertia S. Thomæ. R 4 a baptismo,

nis referuntur am-
bo, & uerificatur q̄
disposiuit in remis-
sionem peccatorum
baptizabat, & præ-
dicabat ad perfectio-
nem gratiæ per Chri-
stum. Et si quærat no-
uitus, in quo ergo
differt tertia a secun-
da expositione, re-
spondetur, quod
tertia ordinem Ioan-
nis ad Christum res-
picit: & ideo illud
idem quod Christus
perfecturus erat,
Ioannes inchoare
facere dicitur. Secun-
da autem, ordinem
baptismi dati a Ioan-
ne ad pœnitentiā
respicit: & ideo dicitur
quod & baptiza-
bat & prædicabat ba-
ptismum suum pœ-
nitentiæ, hoc est in-
ducentem ad pœni-
tentiā, per quam
fit remissio peccato-
rum.

Sup. illud
Mar. 1. fuit
Ioannes in
deserto ba-
ptizans. Est
c. 3. secundū
ordinem Be-
da.

Supra illud
Mar. 1. præ-
dicans bap-
tismum pœ-
nitentiæ.

In corp. &
art. 1. huius
quæst.

Super Quæstionis
trigesimæ octauæ Ar-
ticulum sextum.

Tullius clarus
est.
In corpore v-
na conclusio: Bap-
tismo Ioannis alij de-
buerunt baptizari.
Probat dupliciter:
litera clara est.

4. dist. 2. q. 2.
art. 3. q. 2.

* Artic. 1.

Traha. 13. in
Io. inter pri-
& medium,
tom. 9.

Homo in
Mar. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1.

4. dist. 2.
art. 3. q. 2.
cor.

2. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1.

Homo in
cor. 1. 1. 1.

Art. 1. huius
quæst.

a baptismo, aut baptismo aliquid confert: sed a baptismo Ioanis nullus aliquid accipere poterat (quia in eo gratia non conferebatur, vt dictum est *) nec aliquis baptismo aliquid conferre poterat, nisi Christus, qui tactu mundissimæ suæ carnis aquas sanctificauit. ergo videtur, quod solus Christus baptismo Ioannis debuerit baptizari.

¶ 3 Præterea. Si alij illo baptismo baptizabatur, hoc non erat, nisi vt præparentur ad baptismum Christi, & sic cõueniens videbatur, quod sicut baptismus Christi omnibus confertur, & magnis & paruis, & Gentilibus & Iudæis, ita etiam & baptismus Ioannis conferretur: sed non legitur quod ab eo pueri baptizarentur, nec etiã Gentiles: dicitur enim Mar. 1. quod egrediebantur ad illum Israelitæ vniuersi, & baptizabantur ab illo. ergo videtur quod solus Christus a Ioanne debuerit baptizari.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 3. Factum est, cum baptizaretur omnis populus, & Iesus baptizato & orante aperti sunt cœli.

RESPON. Dicendum, quod duplici de causa oportuit alios a Christo baptizari baptismo Ioannis. Primò quidem, vt Augustin. * dicit super Ioan. quia si solus Christus baptismo Ioannis baptizatus esset, non defuissent qui dicerent, baptismum Ioannis, quo Christus est baptizatus, digniorem esse baptismum Christi, quo alij baptizantur. Secundò, quia oportebat per baptismum Ioannis alios ad baptismum Christi præparari, sicut dictum est. *

AD PRIMVM ergo dicendum, quod non propter hoc solum fuit Ioannis baptismus institutus, vt Christus baptizaretur, sed etiam propter alias causas, vt dictum est. * Et tamen si ad hoc solum esset institutus, vt Christus eo baptizaretur, oportebat prædictum inconueniens vitari, alijs hoc baptismum baptizatis.

AD SECUNDVM dicendum, quod alij qui ad baptismum Ioannis accedebant, non poterant quidem baptismum aliquid conferre, nec tamen a baptismum gratiam accipiebant, sed solum pœnitentiæ signum.

AD TERTIVM dicendum, quod quia ille baptismus erat pœnitentiæ, quæ pueris non conuenit, ideo baptismum illo pueri non baptizabantur. Conferre autem gētibus viam salutis, soli Christo referuabatur, qui est expectatio gentium, vt dicitur Genes. penult. sed & ipse Christus Apostolis inhibuit Gentilibus Euangelium prædicare, ante passionem & resurrectionem: vnde multò minus conueniebat per Ioannem Gentiles ad baptismum admitti.

¶ Super Questionis 38. Articulum tertium.

Titulus clarus est.

¶ In corpore vna conclusio: Baptismus Ioannis nõ debuit cessare Christo baptizato. Probat quadrupliciter.

¶ In prima ratione ex Chrysof. aduertit nouit, quod si Christo baptizato Ioannes cessasset, putari potuisset, quod tantæ Christi excellentiæ in baptismo monstrata inuidisset Ioannes, & cessando

ARTICVLVS V.

Vtrum baptismus Ioannis debuerit cessare Christo baptizato.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, quod baptismus Ioannis cessare debuerit, postquam Christus fuit baptizatus. Dicitur enim Ioann. 1. Vt manifestetur in Israel, ppterca veni in aqua baptizans: sed Christo baptizato sufficienter fuit manifestatus, tum per testimonium Ioannis, tum per descensum columbæ, tum etiam testimonio paternæ vocis. ergo videtur, quod non debuerit postea baptismus Ioannis durare.

¶ 2 Præter. Aug. * dicit super Ioan. baptizatus est Christus, & cessauit Ioannis baptismus. ergo videtur, quod Ioannes post Christum baptizatum, nõ debuerit baptizare.

¶ 3 Præter. Baptismus Ioannis erat preparatorius ad baptismum Christi: sed baptismus Christi inceptus statim Christo baptizato: quia tactu suæ mundissimæ carnis vim regenerationis contulit aquis, ut Beda dicit. ergo videtur quod baptismus Ioannis cessauerit Christo baptizato.

SED CONTRA est, quod dicitur Ioann. 3. quod venit Iesus in Iudæam terram, & baptizabat: erat autem & Ioannes baptizans: sed Christus non baptizauit, nisi postquam fuit baptizatus. ergo videtur, quod postquam Christus fuit baptizatus, adhuc Ioannes baptizabat.

RESPON. Dicendum, quod baptismus Ioannis cessare non debuit Christo baptizato. Primò quidem, quia, ut Chrysof. * dicit, si cessasset Ioannes baptizare Christo baptizato, existimaretur quod zelo, vel ira hoc faceret. Secundò, quia si cessasset a baptizando, Christo baptizante, discipulos suos in maiore zelum immisisset. Tertio, quia persistens in baptizando, suos auditores mittebat ad Christum. Quarto, quia (vt Beda dicit) adhuc permanebat vmbra veteris legis, nec debuit p̄cursor cessare, donec veritas manifestaretur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod nondum Christus erat plene manifestatus eo baptizato: & ideo adhuc necessarium erat, quod Ioannes baptizaret.

AD SECUNDVM dicendum, quod baptizato Christo cessauit baptismus Ioannis: non tamen statim, sed eo incarcerationo. Vnde Chrysofom. * dicit super Ioannem, ætino propter hoc permissam esse mortem Ioannis, & eo sublato de medio, Christum maxime prædicare cœpisse, ut omnis multitudinis affectio ad Christum transfiret, & non ultra his, quæ de vtroque erant, sententijs scinderetur.

AD TERTIVM dicendum, quod baptismus Ioannis preparatorius erat, non solum ad hoc, quod Christus baptizaretur, sed etiam ad hoc, quod alij ad Christi baptismum accederent: quod nondum fuit impletum Christo baptizato.

ARTICVLVS VI.

Vtrum baptizati baptismum Ioannis, essent postea baptismum Christi baptizandi.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod baptizati baptismum Ioannis, non fuerint baptizandi baptismum Christi. Ioannes enim nõ fuit minor Apostolis, cum de eo scriptum sit Matt. 11. Inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista: sed illi qui baptizabantur ab Apostolis, non iterum baptizabantur, sed solummodo addebatur eis impositio manuum. Dicitur enim Ad. 8. quod aliqui baptizati tantum erant a Philippo in nomine Domini Iesu, tunc Apo-

¶ Super Questionis trigesima octauæ Articulum sextum.

Titulus clarus.

¶ In corpore duo sunt. Primò, recitatur opinio Magistrum sentent. Secundò, respondetur quæsitio. Opinio Magistrum distinguit duplicem dispositionem baptizatorum a Ioanne (vt patet in litera) & quosdam rebaptizandos baptismum Christi, & quosdam non dicit.

¶ Quod ad secundum Auctor simpliciter dicit, quod omnes baptizati a Ioanne rebaptizandi erant baptismum Christi, & propterea

Art. præced.

Tradat. 4. in Ioan. a med. & trac. 5. inter princ. & med. tom. 9.

Artic. 1. & 2. huius q.

Art. 1. huius quæst.

4. dist. 3. q. 2. art. 1. q. 3. ad 1. & q. 4. per totum.

Tract. Ioan. med. tom. 9.

Homil. 1. Ioan. non in tom. 9. a princ.

Homil. 8. Ioan. non in tom. 9.

Inf. q. 4. tit. 9. dist. 4. dist. 4. art. 4.

Tract. Ioan. &